

Nyugat (folyóirat)

A Nyugat a 20. századi magyar irodalom meghatározó folyóirata volt. 1908. január 1. és 1941. augusztus 1. között jelent meg Budapesten. Az első szám címlapjával ellentétben nem 1908. január 1-jén, hanem 1907 karácsonyán jelent meg. A folyóirat Babits Mihály halálával szűnt meg. A címlapján Beck Ö. Fülöp Mikes-emlékére látható. Havonta két száma jelent meg, de gyakran jelentek meg összevont számai is.

Hatása

A Nyugat almanachja 1912 (borító)

Nagyhatású lap volt, annak ellenére, hogy alacsony példányszámban (eleinte pár száz, később pár ezer) jelent meg. Az eredeti kiadásból a teljes sorozat csak néhány helyen található meg, de 2000-től digitalizálva hozzáférhető mindenki számára.

Célja a magyar irodalom nyugati szintre emelése volt, így szembefordult a félf feudális ország epigonizmusba süllyedt irodalmával. A 19. század végi új stílusirányzatokat ugyanúgy segítette az érvényesülésben, mint a nyugati modern irodalom legfrissebb törekvéseit. Nem volt egységes világnézeti arculata, inkább a „közös ellenség” fogta egybe a lapot. Óriási ellenállásba ütközött konzervatív részről (nemzeti veszedelmet láttak benne), de neves képviselői meg tudták védeni, még az első világháborút is túlélte.

Az avantgárd mozgalmaktól azonban igyekezett távol tartani magát, ezt Kassák Lajos A Tett (1915–16) és a Ma (1916–25) című lapjai képviselték.

A Nyugat első számának címlapja

Adatok

Típus	irodalmi folyóirat
Ország	Magyarország
Alapítva	1908. január 1.
Megszűnt	1941. augusztus 1.
Ár	1 korona
Főszerkesztő	Osvát Ernő Ignotus Fenyő Miksa Babits Mihály
Példányszám	eleinte pár száz, később pár ezer
Nyelv	magyar
Székhely	Budapest

A Nyugat szerkesztői

Osvát Ernő	1908–1929	főszerkesztő
Ignotus	1908–1919	főszerkesztő
Ady Endre	1908–1919	szerkesztő
Fenyő Miksa	1917–1929	szerkesztő
Babits Mihály	1917–1939	szerkesztő
Babits Mihály	1939–1941	főszerkesztő
Gellért Oszkár	1922–1939	szerkesztő
Móricz Zsigmond	1929–1933	szerkesztő
Schöpflin Aladár	1933–1941	szerkesztő
Illyés Gyula	1937–1941	szerkesztő

A Nyugat Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság részvénye 1911-ben

Története

Megalapítása

A Nyugatról sokan azt gondolják, hogy előzmények nélkül jött létre és emelte újra a magyar irodalmat világirodalmi szintre. Pedig a századforduló igen gazdag kulturális élettel büszkélkedhetett. A népnemzeti iskola törekvései nem voltak egyeduralkodóak, Vajda János és Reviczky Gyula költészete Ady szimbolizmusa felé mutat. Ady 1906-os kötete, az Új versek nagy visszhangot váltott ki, s hamarosan (1908) kiadták Nagyváradon "A Holnap" című antológiát is. Ezek közvetlen előzményei voltak a Nyugatnak.

Az alapításról Fenyő Miksa ezt írja később: „A Nyugat nem légius térben jött létre, – vagyis aki meg akarja írni történetét, az nem kezdheti azzal, hogy ekkor és ekkor összeült a Royal-kávéházban Osvát Ernő Fenyő Miksával és a második »fekete-pohárnál« – Osvátnál nyilván a harmadiknál, elhatározták, hogy folyóiratot alapítanak. Nem. A történetírónak messzebbre kell visszanyúlnia, s képet írni azokról a múlt század végén, a század elején megvolt politikai, kulturális és szociális viszonyokról, melyek determinálták a Nyugat létrejöttét, – még ha ez a kép nem is rajzolódott ki teljes világossággal a Nyugat alapítói előtt.”

A Nyugat szerkesztőségének emléktáblája, a Lóczy utca 18/b szám alatt

Az új lapnak megnyerték Osvát Ernőt, Ignotust, Schöpflin Aladárt, Fenyő Miksát, Ambrus Zoltánt és később Hatvany Lajost, akik már korábban is ismert szerkesztők, kritikusok, műértők voltak. Az anyagiakat Hatvany biztosította. Az induló program Ady magyarsága, Osvát minőségkultusza és Ignotus alkotói szabadságfogalma körül mozgott. A szerkesztők táborához csatlakozott Kaffka Margit, Csáth Géza, Cholnoky Viktor, Gellért Oszkár már a kezdetektől, februárban Juhász Gyula, márciusban Kosztolányi Dezső, Balázs Béla, Szép Ernő, Babits Mihály novemberben,

Tóth Árpád pedig decemberben. Ők alkotják az első nemzedéket, kiegészítve Móricz Zsigmonddal, az első felfedezettel.

A folyóirat történetében négy nagyobb korszakot lehet megkülönböztetni. Az első az I. világháború kezdetéig tartott, a második a Tanácsköztársaság bukásáig, a harmadik a 20-as éveket foglalja magába, a negyediket Babits főszerkesztőségéhez lehet kötni.

A Nyugat alkotói az I. világháború alatt a kezdetektől a humánus védelmébe álltak. 1915-re már az egész ország előtt feltárult a valóság, s a külső elvárás is az volt, hogy a Nyugat egységbe kovácsolódjék. Csak ekkor vált igazán táborra a folyóirat.

Háborúellenes esszék és versek jelentek meg elsősorban, mint Babits: Húsvét előtt című költeménye és 1918 őszén Kant-tanulmánya a világbéke jegyében. Ezután tört ki az őszirózsás forradalom is. 1919 januárjában meghalt Ady, megrendítve ezzel a közönséget és a szerkesztőséget is. Móricz Zsigmond búcsúztatta el. A Tanácsköztársaság idején a megszűnés veszélye fenyegette a Nyugatot a kommunisták szemében demokratizmusa miatt. A Tanácsköztársaság bukása utáni első számon a román katonai diktatúra cenzúrája látható.

A Nyugat 1919 novemberében indult újra.

1920-tól 1933-ig

Az 1920-as években a folyóirat szellemisége nagyjából egységesnek mondható. Osvát 1919-ben lemondott a szerkesztőségről, helyébe Babits lépett. Ignotus még a Károlyi Mihály-kormány idején Svájcba utazott, de továbbra is nevét adta a laphoz (egészen Osvát haláláig). A legfőbb hagyománynak Adyé bizonyult. Ady költészete a '20-as évek végére egyszerre „közérthetővé” vált, így érthető, hogy mikor Kosztolányi a régi sérelmekért egy röpirattal „bosszút állt”, a Nyugat egységesen lépett fel ellene.

Az 1920-as években indult a második nemzedék, Szabó Lőrinc, Zelk Zoltán, Tamási Áron, Gelléri Andor Endre. Különös figyelmet fordítottak az Erdélyben rekedt költők, írók felfedezésére, a prózában pedig olyan kísérleteknek adtak teret, mint Gelléri tündéri realizmusa.

1929-ben azonban bekövetkezett a gazdasági világválság. Ugyanebben az évben Osvát öngyilkos lett. A lapot Móricz mentette meg a megszűnéstől: vállalta, hogy az 1931-ig terjedő adósságokat kifizeti, ha szerkesztői rangot kap. Babits 1929-ben a Baumgarten-díj kurátorságát kapta meg, ő is ezzel az igénnyel kívánt élni. Ketten lettek tehát szerkesztők, de nem mindenben értettek egyet. Kettejük között rengeteg huzavona támadt, a november 16-i szám emiatt nem jelent meg. Abban állapodtak meg, hogy Babits fennhatósága alá a vers és a kritika tartozik, Móricz alá a próza.

Az 1930-as évek elején a példányszám ismét jelentősen visszaesett, 1933-ban a csőd már Móricz családját is fenyegette. Móricz elhagyta a lapot, s Babitsnak olyan irodalomszervezői szerep jutott, mint egykor Kazinczynak vagy Vörösmartynak.

A folyóirat gazdasági ügyeit hosszú ideig Gellért Hugó intézte. Az energiáit jelentősen felemésztő feladat mellett, kiemelkedőt alkotott orosz műfordítóként is.

A harmincas években

Babits lett tehát a magyar irodalom meghatározó személyisége. Szerkesztőként Gellért Oszkár neve is feltűnt, az ő szerepe azonban nem volt ilyen jelentős. Babits neve egybeforrt a Nyugattal. A széppróza ebben az évtizedben mindinkább háttérbe szorult: Babits és Kosztolányi is felhagyott a regényekkel való kísérletezéssel, 1933-ban pedig meghalt Krúdy. Rengeteg polémia, ankét és vers jelent meg. A fellépő harmadik nemzedék is javarészt költőkből áll: Weöres Sándor, Jékely Zoltán, Vas István.

Nyugat

1935-ben a kéthetente megjelenő lapból végleg havi folyóirat lett. 1941-ben Magyarország belépett a háborúba, Babits meghalt. Mivel a megjelenési engedély kizárólag az ő nevére szólt, a Nyugat megszűnt.

A Nyugat utódja a Magyar Csillag (1941. október 1.–1944. április 1.) című folyóirat, amelyet Illyés Gyula Schöpflin Aladárral szerkesztett.

A Nyugat nemzedékei

Első nemzedék

Második nemzedék

Harmadik nemzedék

Osvát Ernő	főszerkesztő	Babits Mihály	főszerkesztő	Babits Mihály	főszerkesztő
Ignotus	főszerkesztő	Móricz Zsigmond	főszerkesztő	Weöres Sándor	író/költő
Schöpflin Aladár	író	Szabó Lőrinc	író	Jékely Zoltán	író
Fenyő Miksa	főszerkesztő	Zelk Zoltán	író	Vas István	író
Hatvany Lajos	író	Tamási Áron	író	Kádár Erzsébet	író
Ady Endre	főszerkesztő	Gelléri Andor Endre	író	Radnóti Miklós	író
Móricz Zsigmond	író			Ottlik Géza	író
Kafka Margit	író				
Csáth Géza	író				
Cholnoky Viktor	író				
Gellért Oszkár	író				
Juhász Gyula	író				
Kosztolányi Dezső	író				
Balázs Béla	Író				
Szép Ernő	író				
Babits Mihály	író				
Tóth Árpád	író				
Illyés Gyula	író				